GENERALINIO ADVOKATO PAOLO MENGOZZI IŠVADA,

pateikta 2010 m. sausio 14 d.[1]

I — Įvadas

1. 2008 m. balandžio 30 d. nutartimi *House of Lords* (Jungtinė Karalystė) pagal EB 234 straipsnį kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl 2002 m. gegužės 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 881/2002, nustatančio tam tikras specialias ribojančias priemones, taikomas tam tikriems asmenims ir subjektams, susijusiems su Usama bin Ladenu, Al-Qaida tinklu ir Talibanu, ir panaikinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 467/2001, uždraudžiantį tam tikrų prekių ir paslaugų eksportą į Afganistaną, sustiprinantį skrydžių uždraudimą ir pratęsiantį Afganistano Talibano lėšų ir kitų finansinių išteklių įšaldymą[2] (toliau – „Reglamentas Nr. 881/2002“ arba „reglamentas“), išaiškinimo.

2. Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies reikšmę nagrinėjant bylą tarp M, A bei MM (apeliančių) ir *Her Majesty's Treasury* (Jungtinės Karalystės Valstybės iždas, toliau – *Treasury*) dėl minėta nuostata nustatytų draudimų taikymo socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokoms, priklausančioms asmens, įtraukto į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos sankcijų komiteto pagal Rezoliuciją 1267 (1999) sudarytą sąrašą, sutuoktiniui.

II — Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą teisinių aplinkybių

A — *Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos*

3. 2002 m. sausio 16 d. Jungtinių Tautų Saugumo Taryba (toliau – Saugumo Taryba) priėmė Rezoliuciją 1390 (2002), nustatančią priemones, kurias valstybės narės turi taikyti Usamos bin Ladeno, Al-Qaida organizacijos ir Talibano narių bei kitų su jais susijusių asmenų, grupių, susivienijimų ar subjektų,

1 — Originalo kalba: italų.

2 — OL L 139, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t. p. 294.

įrašytų į pagal šios Saugumo Tarybos rezoliucijas 1267 (1999) ir 1333 (2000) parengtą sąrašą, kurį periodiškai atnaujina pagal Rezoliuciją 1267 (1999) įsteigtas Saugumo Tarybos sankcijų komitetas (toliau – Sankcijų komitetas), atžvilgiu.

4. Pagal Rezoliucijos 1390 (2002) 2 straipsnio a punktą visos valstybės turi:

„nedelsiant įšaldyti asmenų, grupių, susivienijimų ir subjektų lėšas ir kitą finansinį turtą ar ekonominius išteklius, įskaitant lėšas, gaunamas iš tiesiogiai ar netiesiogiai jų, jų vardu ar jų nurodymu veikiančių asmenų turimo ar kontroliuojamo turto, ir užtikrinti, kad nei šių, nei kitų lėšų, finansinio turto ar ekonominių išteklių tiesiogiai ar netiesiogiai jų piliečiai ar bet kurie jų teritorijoje esantys asmenys nepanaudos tokių asmenų naudai“[3].

5. 2002 m. gruodžio 20 d. Saugumo Taryba priėmė Rezoliuciją 1452 (2002), kuri humanitariniais tikslais numatė specialias nuo Rezoliucija 1390 (2002) nustatytų ribojančių priemonių leidžiančias nukrypti nuostatas.

6. Rezoliucijos 1452 (2002) 1 punkte nustatyta, kad įpareigojimas įšaldyti lėšas netaikomas, *inter alia*:

„atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) nustatytoms lėšoms ir kitam finansiniam turtui ar ekonominiams ištekliams, kurie: a) būtini pagrindinėms išlaidoms apmokėti, <...> jeigu atitinkama (-os) valstybė (-s) pranešė [Sankcijų komitetui] <...>, kad ketina leisti naudotis, jei reikia, tokiomis lėšomis, turtu ar ištekliais <...>“

B — *Europos Sąjungos ir Europos bendrijos teisės aktai*

7. Siekdama įgyvendinti Saugumo Tarybos rezoliuciją 1390 (2002), 2002 m. gegužės 27 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2002/402/BUSP dėl ribojančių priemonių prieš Usamą bin Ladeną, Al-Qaida organizacijos ir Talibano narius bei su jais susijusius kitus

3 — Ši išnaša svarbi tik šios išvados versijai originalo (italų) kalba.

asmenis, grupes, susivienijimus ir subjektus, panaikinančią Bendrąsias pozicijas 96/746/BUSP, 1999/727/BUSP, 2001/154/BUSP ir 2001/771/BUSP[4].

8. Bendrosios pozicijos 2002/402 1 straipsnyje nurodyta, kad ši bendroji pozicija „taikoma Usamai bin Ladenui, Al-Qaida organizacijos ir Talibano nariams bei su jais susijusiems kitiems asmenims, grupėms, susivienijimams ir subjektams, kaip nurodyta pagal“ Saugumo Tarybos rezoliucijas 1267 (1999) ir 1333 (2000) parengtame sąraše. 3 straipsnyje numatyta:

„Europos bendrija, neviršydama Europos bendrijos steigimo sutartimi jai suteiktų galių:

— nurodo įšaldyti 1 straipsnyje nurodytų asmenų, grupių, susivienijimų ir subjektų lėšas bei kitą finansinį turtą ar ekonominius išteklius,

— užtikrina, kad lėšomis ir kitu finansiniu turtu ar ekonominiais ištekliais negalėtų tiesiogiai ar netiesiogiai naudotis 1 straipsnyje nurodyti asmenys, grupės, susivienijimai ir subjektai“.

9. Įgyvendindama Bendrąją poziciją 2002/42, 2002 m. gegužės 27 d. Taryba patvirtino Reglamentą 881/2002, kuriuo, kaip paaiškėja iš jo preambulės, ypač 1–4 konstatuojamųjų dalių, siekiama įgyvendinti Rezoliuciją 1390 (2002) Bendrijos teritorijoje.

10. 1 straipsnyje nurodyta, kad reglamente naudojami šie apibrėžimai:

„1) „lėšos“ – finansinis turtas ir bet kuri ekonominė nauda, įskaitant, bet neapsiribojant, grynuosius pinigus, čekius, piniginius reikalavimus, įsakomuosius čekius, pinigų užsakymus ir kitus mokėjimo instrumentus; indėliai finansų įstaigose ar kitose organizacijose, sąskaitų balansas, skolos ir skoliniai įsipareigojimai, valstybės ar asmeniškai parduodami vertybiniai popieriai ir skolos priemonės, tarp jų akcijos ir pajai, pakvitavimai dėl vertybinių popierių, obligacijos, vekseliai, varantai, išvestinių priemonių sutartys;

4 — OL L 139, p. 4; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t. p. 292.

palūkanos, dividendai ar kitos pajamos ar vertė, įgyjami ar sukaupiami iš turto; paskola, priešpriešinio reikalavimo teisė, garantijos, įvykdymo garantijos ar kiti finansiniai įsipareigojimai; akredityvai, važtaraščiai, pardavimo sutartys; dokumentai, įrodantys lėšų palūkanas ar finansinius išteklius, ir visos kitos eksporto finansavimo priemonės;

2. Jokios lėšos negali būti tiesiogiai ar netiesiogiai suteiktos Sankcijų komiteto nurodytiems ir I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, grupėms ar organizacijoms nei naudojamos jų naudai.

2) „ekonominiai ištekliai“ – įvairios rūšies turtas, materialus ir nematerialus, kilnojamasis ir nekilnojamasis, kuris nėra lėšos, tačiau gali būti panaudotas lėšoms, prekėms įsigyti ar paslaugoms gauti.

3. Jokie ekonominiai ištekliai negali būti tiesiogiai ar netiesiogiai suteikiami Sankcijų komiteto nurodytiems ir I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, grupėms ar organizacijoms nei naudojami jų naudai, kad šie asmenys, grupės ar organizacijos negalėtų įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų“.

<…>“

12. Reglamento 8 straipsnis suformuluotas taip:

11. Reglamento 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Visos lėšos ir ekonominiai ištekliai, priklausantys, valdomi ar laikomi fizinių ar juridinių asmenų, grupių ar organizacijų, nurodytų Sankcijų komiteto ir išvardytų I priede, yra įšaldomi.

„Komisija ir valstybės narės nedelsdamos praneša vienos kitoms apie pagal šį reglamentą priimtas priemones ir pateikia turimą kitą su šiuo reglamentu susijusią informaciją <...>.“

13. Reglamento 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė nustato sankcijas, kurios bus taikomos pažeidus šio reglamento nuostatas. Šios sankcijos yra veiksmingos, proporcingos ir prevencinės“.

14. Reglamento I priede pateiktas 2 straipsnyje nurodytų „asmenų, grupių ir organizacijų sąrašas.“

15. 2003 m. vasario 27 d. Taryba patvirtino teisės aktus, būtinus įgyvendinant Saugumo Tarybos rezoliucijoje 1452 (2002) numatytas humanitariniams tikslams skirtas išlygas, minimas 5 punkte: Bendrąją poziciją 2003/140/BUSP dėl Bendrąja pozicija 2002/402/BUSP nustatytų ribojančių priemonių taikymo išimčių[5] bei Reglamentą (EB) Nr. 561/2003, iš dalies keičiantį dėl lėšų ir kitų ekonominių išteklių įšaldymui taikomų išimčių Reglamentą (EB) Nr. 881/2002[6].

5 — OL L 53, p. 62; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t. p. 292.

6 — OL L 82, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 2 t. p. 91.

16. Reglamento Nr. 561/2003 1 straipsniu Reglamentas Nr. 881/2002 papildomas nauju straipsniu 2a, kurio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. 2 straipsnis netaikomas lėšoms ir ekonominiams ištekliams, jeigu:

a) bet kuri kompetentinga valstybės narės institucija, kaip išvardyta II priede, suinteresuoto fizinio arba juridinio asmens prašymu nustatė ir nusprendė, kad šios lėšos ir ekonominiai ištekliai yra:

i) reikalingi padengti esmines išlaidas, įskaitant mokėjimą už maisto produktus, nuomą arba turto įkeitimą, vaistus ir medicinos gydymą, mokesčius, išankstines draudimo įmokas ir komunalines paslaugas;

ii) skirti išskirtinai apmokėti pagrįstus profesinius mokesčius ir kompensuotinas sumas už patirtas išlaidas, susijusias su teisinių paslaugų teikimu;

iii) skirti išskirtinai apmokėti mokesčius arba paslaugų mokesčius už kasdieninį įšaldytų lėšų arba ekonominių išteklių aptarnavimą ir laikymą; arba

iv) reikalingi ypatingoms išlaidoms; ir

b) apie tokį sprendimą buvo pranešta Sankcijų komitetui; ir

c) i) jeigu sprendimas priimtas pagal (a) (i), (ii) arba (iii) papunkčius, Sankcijų komitetas per 48 valandas nuo pranešimo nepateikė prieštaravimo sprendimui; arba

ii) jeigu sprendimas priimtas pagal (a) (iv) papunktį, Sankcijų komitetas pritarė sprendimui.

2. Asmenys, norintys pasinaudoti šio straipsnio 1 dalyje numatytomis nuostatomis, turi pateikti prašymą, adresuotą atitinkamai kompetentingai valstybės narės institucijai, kaip išvardyta II priede.

II priede išvardytos kompetentingos institucijos turi nedelsiant pranešti prašymą pateikusiam asmeniui ir bet kokiems kitiems žinomai tiesiogiai susijusiems asmenims, institucijoms ar organizacijoms, ar prašymas buvo patenkintas.

Kompetentinga institucija taip pat praneša kitoms valstybėms narėms, ar prašymas dėl tokios išimties buvo patenkintas.“

C — *Svarbios nacionalinės teisės nuostatos*

17. Atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutartį bei į šios bylos šalių pateiktas pastabas, toliau trumpai aprašomos svarbios nacionalinės teisės nuostatos.

18. Jungtinė Karalystė įgyvendino Saugumo Tarybos rezoliucijas 1390 (2002) ir 1452 (2002) ir savo teisės sistemoje – Reglamentą Nr. 881/2002, patvirtindama 2002 m. Įsakymą dėl Al-Qaidos ir Talibano (Jungtinių Tautų priemonės)[7] (toliau – „2002 m. įsakymas“). Šis įsakymas buvo iš dalies pakeistas patvirtinus 2006 m. Įsakymą dėl Al-Qaidos

7 — SI 2002 Nr. 111.

ir Talibano (Jungtinių Tautų priemonės)[8] (toliau – „2006 m. įsakymas“), įsigaliojusį 2006 m. lapkričio 16 d., kuriuo, kaip nurodyta jo aiškinamojoje pastaboje, siekiama, *inter alia*, įgyvendinti Reglamentą Nr. 561/2003[9].

19. 2002 m. įsakymo 7 straipsnis „Lėšų teikimas Usamai bin Ladenui ir susijusiems asmenims“ suformuluotas taip:

„Bet koks asmuo, kuris be *Treasury* pagal šį straipsnį suteikto leidimo suteikia lėšų sąraše nurodytam asmeniui arba jo naudai arba bet kokiam asmeniui, veikiančiam sąraše nurodyto asmens vardu, padaro nusikaltimą, pažeidžiantį šį Įsakymą“[10].

20. Remiantis 2002 m. įsakymo 20 straipsnio „Bausmės ir procesas“ 1 dalimi, asmuo, pažeidęs minėtą nuostatą, baudžiamas bauda ir (arba) laisvės atėmimu iki septynerių metų.

21. 2006 m. įsakymo 8 straipsnyje, kuriuo nuo 2006 m. lapkričio 16 d. pakeistas 2002 m. įsakymo 7 straipsnis, numatyta:

„1. Asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti lėšų ar ekonominių išteklių 7 straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims arba jų naudai, išskyrus atvejus, kai taip daroma gavus leidimą pagal 11 straipsnį.

2. Asmuo, kuris nepaklūsta 1 dalyje nustatytam draudimui, padaro nusikaltimą.

<...>.“

22. 2006 m. įsakymo 11 straipsnyje „Leidimai“ nustatyta:

„1. *Treasury* gali suteikti leidimą, kuriuo remiantis jame nurodytiems veiksmams netaikomas 7 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas draudimas.

8 — SI 2006 Nr. 2952.

9 — Remiantis Jungtinės Karalystės pastabomis, pagrindinės bylos šalys sutaria, kad naujasis 2006 m. teises aktas neturi jokio poveikio šiai bylai.

10 — Ši išnaša svarbi tik šios išvados versijai originalo (italų) kalba.

2. Leidimas gali:

a) būti bendras arba skirtas asmenų kategorijai arba konkrečiam asmeniui;

b) siejamas su tam tikromis sąlygomis;

c) neriboto galiojimo arba su nustatyta galiojimo pabaigos data.

3. *Treasury* bet kada gali pakeisti leidimo sąlygas arba panaikinti leidimą.

4. Suteikdama leidimą, keisdama sąlygas ar panaikindama jį, *Treasury* privalo:

a) kai leidimas suteikiamas konkrečiam asmeniui, – raštu pranešti tam asmeniui apie leidimo suteikimą, jo sąlygų pakeitimą ar panaikinimą;

b) kai suteikiamas bendras leidimas arba leidimas asmenų kategorijai – imtis veiksmų, kuriuos *Treasury* mano esant reikalingais, kad būtų viešai paskelbta apie leidimo suteikimą, jo sąlygų pakeitimą ar panaikinimą.

5. Asmuo, kuris siekdamas gauti leidimą, sąmoningai ar dėl neatsargumo padaro pareiškimą arba pateikia dokumentą ar informaciją, kurie iš esmės neteisingi, padaro nusikaltimą.

6. Asmuo, kuris atlikdamas veiksmus, numatytus leidime, nesilaiko jame nustatytų sąlygų, padaro nusikaltimą.“

23. Remiantis 2006 m. įsakymo 20 straipsnio 3 dalimi, jei pagal 2002 m. įsakymo 7 straipsnį *Treasury* išduotas leidimas įsigaliojo prieš pat 2006 m. įsakymo įsigaliojimą, toks leidimas galioja ir toliau, kaip pagal 2006 m. įsakymo 11 straipsnį išduotas leidimas.

III — Faktinės aplinkybės, prejudicinis klausimas ir procedūra

24. Apeliantės pagrindinėje byloje gyvena Jungtinėje Karalystėje su savo vyrais bei nepilnamečiais vaikais. Apeliančių vyrai įtraukti į reglamento I priedo sąrašą kaip fiziniai asmenys.

25. Iš Jungtinės Karalystės vyriausybės pateiktų pastabų matyti, kad vienos iš apeliančių vyrui priklauso šios šalies institucijų mokėtina pragyvenimo išmoka dėl negalios, kuri šiuo metu mokama į jo žmonos vardu atidarytą sąskaitą. Kitų dviejų apeliančių vyrai negauna jokių socialinio draudimo ar socialinės paramos išmokų. Iš procesinių dokumentų aišku, jog finansiniu požiūriu minėti asmenys visiškai priklauso nuo savo sutuoktinių, t. y. apeliančių, kurios užtikrina šeimų pagrindinių poreikių tenkinimą.

26. Dėl asmeninės situacijos apeliantėms priklauso įvairios specialios neįmokinės išmokos (parama pajamoms, pragyvenimo išmoka dėl negalios, vaikų ir būsto išmokos, vyriausybės mokesčių išmoka), mokėtinos kompetentingų Jungtinės Karalystės administracinių institucijų (*HM Revenue and Customs* ir *Secretary of State for Work and Pensions*), siekiančios kelis šimtus svarų sterlingų per savaitę.

27. 2006 m. liepos mėn. atsakovė pagrindinėje byloje, *Treasury*, nustačiusi, kad apeliantėms mokamos sumos gali būti naudojamos esminėms šeimos, kuriai priklauso reglamento priede pateiktame sąraše nurodytas asmuo, išlaidoms apmokėti, ir manydama, kad dėl to šios sumos laikytinos „teikiamomis šių asmenų naudai“, kaip nurodyta reglamento 2 straipsnio 2 dalyje bei 2002 m. įsakymo 7 straipsnyje, nusprendė, kad nuo to momento apeliantėms išmokos galės būti mokamos tik tuo atveju, jeigu jas mokančioms administracinėms institucijoms bus išduotas neriboto galiojimo leidimas.

28. Šie leidimai reglamentuojami tam tikromis išsamiomis taisyklėmis, kurios skiriasi atsižvelgiant į aplinkybes. Jomis siekiama leisti apeliantėms iš banko sąskaitų, į kurias pervedamos išmokos, paimti pakankamas sumas pinigų esminiams šeimų poreikiams tenkinti. Kalbant konkrečiau, leidimuose nustatytos išimamų grynųjų pinigų sumų ribos, reikalaujama apsiperkant naudoti debitinę kortelę, taip pat išlaidas patvirtinančius kvitus kiekvieną mėnesį siųsti *Treasury*, taip siekiant sudaryti galimybes patikrinti,

ar pirkinių nėra perkama daugiau, nei absoliučiai būtina patenkinti esminius šeimos poreikius. Be to, leidime yra apeliantėms skirtas įspėjimas, kad lėšų ir (arba) ekonominių išteklių teikimas jų vyrams yra nusikaltimas, užtraukiantis atsakomybę pagal šalies baudžiamąją teisę.

29. Manydamos, kad šios taisyklės netaikytinos jų situacijai, apeliantės *High Court* pateikė ieškinį, siekdamos jas panaikinti. Jų nuomone, socialinio draudimo ir paramos išmokų mokėjimas asmenų, išvardytų reglamento I priede pateiktame sąraše, sutuoktiniams nepatenka į reglamento 2 straipsnio taikymo sritį, taigi jam nebūtinas leidimas, numatytas 2a straipsnyje.

30. *High Court* atmetė apeliančių ieškinį, konstatuodamas, kad išmokų mokėjimas asmenų, išvardytų reglamento I priede pateiktame sąraše, sutuoktiniams gali būti laikomas netiesioginiu lėšų suteikimu tokių asmenų naudai, taigi jis patenka į reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo taikymo sritį. Apeliantės apskundė šį *High Court* sprendimą. 2007 m. kovo 6 d. *Court of Appeal* atmetė apeliacinį skundą, pritardamas visiems pirmosios instancijos teismo motyvams.

31. Tuomet apeliantės pateikė skundą aukščiausios instancijos teismui – *House of Lords*, kurio apeliacinis komitetas 2008 m. vasario 21 d. pateikė pranešimą pažymėdamas, kad apeliacinis skundas iškėlė tam tikrų klausimų dėl reglamento 2 straipsnio 2 dalies aiškinimo, konkrečiai kalbant, ar toje nuostatoje vartojamas žodžių junginys „jų naudai“ turi plačią reikšmę, kuri apima bet kokį pinigų panaudojimą, iš kurio nurodyti asmenys gauna tam tikros naudos, ar jis taikomas tik tais atvejais, kai lėšos ir (arba) ekonominiai ištekliai „aiškiai suteikiami tokiems asmenims, kad jie turėtų galimybę laisvai pasirinkti, kaip juos panaudoti“.

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutartyje *House of Lords* pripažįsta, kad leidimo pagal 2a straipsnį būtų reikalaujama, jei socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokos būtų mokamos apeliančių sutuoktiniams arba norint leisti apeliantėms suteikti lėšų ir (arba) ekonominių išteklių savo sutuoktiniams; tačiau *House of Lords* pažymi, kad šioje byloje kyla klausimas, ar leidimas būtinas mokant

socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokas pačioms apeliantėms.

33. *House of Lords* nuomone, per platus reglamento 2 straipsnio 2 dalyje vartojamo žodžių jungtinio „jų naudai“ aiškinimas prieštarauja 2 straipsnio 3 daliai, kurioje draudžiama nurodytiems asmenims suteikti ekonominių išteklių tik tuomet, kai tai sukurtų jiems galimybę „įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų“. Minėta sąlyga, kuri, *House of Lords* nuomone, atitinka Rezoliucijos 1390 (2002) tikslus, taip pat taikytina reglamento 2 straipsnio 2 dalies atžvilgiu, atsižvelgiant ir į tai, kad rezoliucijos 2 straipsnio a punkte nedaromas skirtumas tarp lėšų ir ekonominių išteklių.

34. Be to, jei būtų priimtas *Treasury* siūlomas reglamento 2 straipsnio 2 dalies aiškinimas, tai turėtų neproporcingą poveikį, nes reikštų, jog bet kuris asmuo, mokantis pinigus sąraše nurodyto asmens sutuoktiniui (pavyzdžiui, jo darbdavys ar netgi jo bankas), privalo gauti leidimą pagal reglamento 2a straipsnį vien dėl to, kad sutuoktiniai gyvena kartu ir nurodytas asmuo gali turėti naudos iš sutuoktinės išlaidų.

35. *House of Lords* taip pat mano, kad *Treasury* nustatytomis leidimų išdavimo taisyklėmis sukuriamas „griežtas“ režimas. Leidimo sąlygos iš esmės yra nustatytos siekiant neleisti sutuoktinei be išankstinio *Treasury* leidimo išleisti bet kokią pinigų sumą, neatsižvelgiant į jos pačios pajamas.

36. Galiausiai, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reglamento 2a straipsnyje kalbama apie mokėjimus sąraše nurodytam asmeniui, o pagrindinėje byloje keliamas klausimas norint išsiaiškinti, ar išankstinis leidimas reikalingas išmokas mokant į sąrašą neįtrauktiems asmenims, atsižvelgiant į tai, kad dalis pinigų bus išleista nurodyto asmens naudai.

37. Dėl nurodytų priežasčių 2008 m. balandžio 30 d. nutartimi *House of Lords* sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar asmens, kurį nurodė pagal Jungtinių Tautų Rezoliuciją 1267 (1999) įsteigtas Sankcijų komitetas, sutuoktiniui mokamoms valstybės socialinio draudimo ar socialinės paramos išmokoms taikoma Tarybos reglamento (EB) Nr. 881/2002 2 straipsnio 2 dalis,

remiantis vien tuo, kad sutuoktinis gyvena su sąraše nurodytu asmeniu ir pasinaudos arba galės pasinaudoti tam tikra pinigų suma mokėdamas už prekes ir paslaugas, kurias sąraše nurodytas asmuo vartos arba iš kurių turės naudos?“

38. Remdamosi Teisingumo Teismo statuto 23 straipsniu pagrindinės bylos šalys, taip pat Jungtinės Karalystės ir Estijos vyriausybės bei Komisija pateikė rašytines pastabas šioje byloje.

39. 2009 m. lapkričio 11 d. vykusiame posėdyje apeliantės, Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Komisija pateikė žodines pastabas.

IV — Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

40. Kaip teigia apeliantės pagrindinėje byloje, dėl *Treasury* sprendimo išmokoms taikyti leidimo, išduodamo vadovaujantis labai griežtomis sąlygomis, reikalavimą jos atsiduria tokioje pačioje situacijoje kaip ir sąraše nurodyti asmenys, nors jos į sąrašą nėra įtrauktos ir net nėra įtariamos teroristinės veiklos vykdymu.

41. Apeliantės pažymi, kad nagrinėjamos išmokos yra skirtos, *inter alia*, teikti paramą natūra į sąrašą įtrauktiems jų sutuoktiniams. Tai darydamos apeliantės neteikia lėšų savo sutuoktiniams; taigi institucijos, mokančios pinigų sumas apeliantėms, jokiu būdu negali netiesiogiai teikti lėšų jų sutuoktiniams reglamento 2 straipsnio 2 dalies prasme. Taip pat negalima tvirtinti, kad šitaip sąraše nurodytiems asmenims teikiami ekonominiai ištekliai, kadangi iš tikrųjų į 2 straipsnio 3 dalį nepatenka ekonominiai ištekliai, iš kurių sąraše nurodyti asmenys negali įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų („išimtinių išteklių“). Apeliantės laikosi nuomonės, kad šiai išimčiai prieštarauja toks 2 straipsnio 2 dalies aiškinimas, kuriuo jos taikymo sritis išplečiama apimant tretiesiems asmenims suteiktas lėšas vien dėl to, kad jos galėtų būti panaudotos išimtiniams ištekliams įsigyti sąraše nurodytų asmenų naudai.

42. Šiuo atžvilgiu jos priduria, kad siūlomas reglamento 3 straipsnio 2 dalies aiškinimas

neprieštarauja Teisingumo Teismo išaiškinimui, pateiktam sprendime *Möllendorf*[11], kuriame buvo plačiai apibrėžta minėtoje nuostatoje įtvirtinto draudimo taikymo sritis. Toje byloje nagrinėjamas turtas buvo „ekonominis išteklius“ reglamento 2 straipsnio 3 dalies prasme tiek, kiek jis galėjo būti sąraše nurodyto asmens panaudotas teroristinei veiklai finansuoti. Tačiau ribojant apeliančių galimybes įsigyti lėšų nesiekiama užkirsti kelią tokios veiklos finansavimui.

43. Galiausiai apeliantės pabrėžia, kad *Treasury* siūlomas reglamento 2 straipsnio aiškinimas pažeidžia jų pagrindines teises, ypač teisę į nuosavybės apsaugą bei teisę į privataus bei šeimos gyvenimo gerbimą. Pastarosios teisės atžvilgiu leidimų sistema sukuria apribojimus, kurie yra neproporcingi siekiamiems tikslams, o šiems apribojimams pateisinti nurodomos priežastys nėra svarbios ar pakankamos, kaip reikalaujama Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje[12]. Be to, dėl teisės į nuosavybę apeliantės pažymi, kad šioje byloje, kaip ir byloje *Kadi*[13], reikia užduoti klausimą, ar šių teisių apribojimus galima laikyti pateisinamais ir proporcingais.

44. Remdamasi pažodiniu 2 straipsnio 2 dalies, ypač žodžių junginio „jų naudai“, aiškinimu, pasikliaudama įprastomis pavartotų žodžių reikšmėmis Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad šiuo straipsniu nustatytas draudimas taikytinas teikiant bet kokias lėšas, dėl ko sąraše nurodytas asmuo gali turėti naudos, neatsižvelgdama į tai, kad atitinkamas lėšas tas asmuo naudoja lėšoms ar ekonominiams ištekliams įgyti. Šios bylos aplinkybėmis, kadangi apeliantėms mokamos sumos yra jų naudojamos padengti būtinąsias išlaidas, įskaitant, *inter alia*, sutuoktinių išlaikymo išlaidas, akivaizdu, kad kompetentingos institucijos, mokėdamos socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokas apeliantėms, teikia šias lėšas ir jų sutuoktiniams nagrinėjamo teisės akto prasme. Šios šalies vyriausybė Teisingumo Teismo posėdyje taip pat teigė, kad reglamento 2 straipsnio 2 dalis taikoma mokant nagrinėjamas išmokas, kadangi šios išmokos *dėl savo pobūdžio* ir, nepaisant to, kam jos iš tikro naudojamos, yra skirtos sąraše nurodytų asmenų naudai. Jos iš tikro skirtos patenkinti šeimų, kurioms jie priklauso, poreikius, o jų dydis nustatomas

11 — 2007 m. spalio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Möllendorf ir Möllendorf-Miehaus*, C-117/06, Rink. p. I-8361, 46 punktas.

12 — Žr. visų pirma 2008 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Marper prieš Jungtinę Karalystę*, Nr. 30562/04 ir 30566/04, 101 punktą.

13 — Žr. 2008 m. rugsėjo 3 d. Sprendimą *Kadi ir Al Barakaat International Foundation prieš Tarybą ir Komisiją* (C-402/05 P ir C-415/05 P, Rink. p. I-6351).

pagal šeimos narių, įskaitant sąraše nurodytus asmenis, skaičių.

45. Jungtinės Karalystės vyriausybė dar tvirtina, kad toks aiškinimas taip pat atitinka Saugumo Tarybos rezoliucijos 1390 (2002) formuluotę bei tikslą. Joje nustatyti draudimai yra ypač plačiai suformuluoti – tai patvirtinta ir Teisingumo Teismo praktika[14]. o jais siekiama atimti iš į sąrašą įtrauktų asmenų bet kokią ekonominę paramą.

46. Kaip teigia Jungtinė Karalystė, jei kas nors galėtų prisiimti atsakomybę už sąraše nurodyto asmens esmines išlaidas, netektų prasmės išlyga, numatyta reglamento 2a straipsnyje, kur teigiama, kad ne tik sąraše nurodytas asmuo, bet ir bet koks „suinteresuotas fizinis ar juridinis asmuo“ turi gauti leidimą, norėdamas naudoti ar teikti lėšas, reikalingas padengti į sąrašą įtraukto asmens esmines išlaidas.

47. Be to, Jungtinė Karalystė mano, kad 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta sąlyga, draudžianti teikti ekonominius išteklius į sąrašą įtrauktam asmeniui tik tuomet, kai tai jam suteikia galimybę „įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų“, nėra taikytina 2 straipsnio 2 dalies atžvilgiu: lėšos dėl savo pobūdžio yra likvidesnės, palyginti su ekonominiais ištekliais, todėl būtent dėl tos priežasties joms taikytinas griežtesnis režimas.

48. Kalbėdama apie „pernelyg žiaurias“ leidimų sistemos pasekmes apeliantėms, Jungtinė Karalystė pažymi, jog, viena vertus, reglamento nustatyti draudimai patys savaime gali turėti žalingą poveikį tretiesiems asmenims[15] ir kad, antra vertus, faktinis poveikis priklauso nuo išsamių leidimų suteikimo taisyklių, taikomų pareiškėjams pagal nacionalinės teisės aktus.

49. Galiausiai, atsakydama į apeliančių argumentą, kad platus 2 straipsnio 2 dalies aiškinimas į joje nustatytų draudimų taikymo sritį įtraukia: i) sąraše nurodyto asmens sutuoktiniui arba to asmens šeimos nariui mokamą atlyginimą; ir ii) aukas labdaros organizacijai,

14 — Žr. 11 išnašoje minėto Sprendimo *Möllendorf* 50–55 punktus ir 13 išnašoje minėto Sprendimo Kadi 169 punktą.

15 — Žr. 1996 m. liepos 30 d. Sprendimą *Bosphorus* (C-84/95, Rink. p. I-3953, 22 punktas).

kuri teikia paramą sąraše nurodytam asmeniui, Jungtinė Karalystė teigia, kad, priešingai nei šios bylos atveju, nei vienu iš dviejų minėtų hipotetinių atvejų nėra „ryšio“ tarp lėšų teikimo ir sąraše nurodyto asmens gaunamos naudos, pakankamo nagrinėjamos nuostatos taikymui pagrįsti.

50. Estijos vyriausybė laikosi nuomonės, kad išmokų mokėjimas sąraše nurodyto asmens sutuoktiniui nepatenka į reglamento 2 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, todėl jam leidimo nereikia. Jos nuomone, jei minėta nuostata būtų aiškinama kaip ribojanti lėšų, kurias jiems turi mokėti į sąrašą neįtrauktos trečiosios šalys, gavimą, tai faktiškai reikštų, kad jie prilyginami sąraše nurodytiems asmenims.

51. Taip pat negalima tvirtinti, kad aiškinimas, kuris sulygina lėšų mokėjimą trečiajai šaliai, susijusiai su į sąrašą įtrauktu asmeniu šeimos arba kitokiais ryšiais, su lėšų teikimu tam asmeniui arba jo naudai, kyla iš Rezoliucijos 1390 (2002) formuluotės ar tikslo, kadangi joje numatyta, kad tik asmenims, patenkantiems į Sankcijų komiteto sudarytą sąrašą, galima taikyti rezoliucijoje numatytą sankcijų sistemą.

52. Estijos vyriausybė taip pat pažymi, kad nacionalinė baudžiamoji teisė yra taikytina reglamento nuostatas pažeidusiam trečiajam asmeniui ir kad tokiu atveju, jei atitinkamas trečiasis asmuo dalyvauja teroristų veikloje per tarpininką, kuris yra nurodytas sąraše asmuo, reikėtų pasiūlyti jam taip pat taikyti reglamente numatytas sankcijas.

53. Estijos vyriausybė daro išvadą, jog bet kuriuo atveju, net jeigu reglamente ir leidžiama apriboti trečiųjų asmenų galimybes naudotis savo pačių lėšomis, *Treasury* nustatytos leidimų taisyklės yra nereikalingas kišimasis į apeliančių privatų gyvenimą, kuris yra ne tik nepateisinamas atsižvelgiant į trečiojo asmens elgesio potencialiai keliamą pavojų (išties nerealistiška manyti, jog teroristų veiklą galima būtų finansuoti iš socialinio draudimo išmokų, kurių vos užtenka esminiams šeimos poreikiams patenkinti), bet ir neproporcingas, kadangi to galima būtų išvengti

pasitelkiant alternatyvias priemones, mažiau žalingas apeliančių pagrindinėms teisėms.

54. Komisija tvirtina, kad išmokų mokėjimas apeliantėms, kurios jas naudoja teikdamos paramą natūra savo vyrams, patenka į reglamento 2 straipsnio nustatytų draudimų taikymo sritį, taigi jam reikia specialaus leidimo. Komisija priėjo prie tokios išvados atlikusi reglamento 2 straipsnio ir Rezoliucijos 1390 (2002) formuluotės ir tikslo analizę, taip pat remdamasi reglamento 2a straipsnio nuostatomis dėl išlygų.

55. Anot Komisijos, Bendrijos teisės aktų leidėjas siekė reglamento 2 straipsniui suteikti kuo platesnę prasmę, norėdamas sukurti išsamią ir griežtą finansinių sankcijų sistemą. Tai paaiškėja ne tik iš minėtos nuostatos formuluotės, bet ir iš Teisingumo Teismo praktikos. Sprendime *Möllendorf*[16] jis patvirtino platų reglamento 2 straipsnio 3 dalies aiškinimą, kuris, Komisijos nuomone, iš esmės galioja ir 2 straipsnio 2 dalies atveju.

16 — 11 išnašoje minėto sprendimo 50 ir 51 punktai.

56. Aiškinant reglamentą, būtina atsižvelgti į Rezoliuciją 1390 (2002), kuri, siekiant bendro intereso tikslų kovoti su terorizmu ir palaikyti tarptautinę taiką bei saugumą, suformuluota labai plačiomis sąvokomis ir yra skirta nutraukti bet kokią ekonominę paramą į sąrašą įtrauktiems asmenims. Komisija pabrėžia, kad nei reglamente, nei rezoliucijoje nėra jokių užuominų apie valstybių narių pareigą prieš vykdant šiuose teisės aktuose nustatytus draudimus įsitikinti, jog nėra jokio realaus pavojaus, kad lėšos ar ekonominiai ištekliai bus nukreipti teroristų reikmėms tenkinti; toks reikalavimas sukeltų riziką, kad ribojančių priemonių bus išvengta, bei sudarytų rimtų vertinimo ir įgyvendinimo sunkumų.

57. Tai, kad 2a straipsnyje numatyta humanitariniais tikslais pagrįstų išlaidų sistema taikytina, *inter alia*, lėšoms ir ekonominiams ištekliams, „reikalingiems padengti esmines išlaidas“, aiškiai parodo, kad atvejai, kai sutuoktinis sąraše nurodytą asmenį aprūpina būstu, maistu ir kitais pirmo būtinumo dalykais, iš esmės patenka į reglamento 2 straipsnio draudimų taikymo sritį; todėl tai leistina tik įvykdžius 2a straipsnyje išdėstytas sąlygas ir vadovaujantis jame nustatyta tvarka. Komisija pripažįsta, kad apeliantės nėra įtrauktos į sąrašą, tačiau primena, kad, remiantis Teisingumo Teismo praktika, ekonominiai

apribojimai dėl savo pobūdžio gali turėti tretiesiems asmenims kenksmingą poveikį, bet juos galima pateisinti siekiamų tikslų svarba.

V — Teisinė analizė

A — *Prejudicinis klausimas*

58. Komisija tvirtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, turi įsitikinti, jog konkrečiomis nacionalinės leidimų sistemos taisyklėmis, patvirtintomis siekiant įgyvendinti 2a straipsnį, nėra neproporcingai pažeidžiamos apeliančių pagrindinės teisės.

1. Įvadinės pastabos

60. Šiuo klausimu *House of Lords* Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 881/2002 2 straipsnio 2 dalies taikymo sritis apima socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokų mokėjimą į reglamento priede pateiktą sąrašą įtraukto asmens sutuoktiniam vien dėl to, kad sutuoktiniai gyvena kartu ir išmokos yra arba gali būti iš dalies naudojamos to asmens interesams tenkinti.

59. Kadangi apeliantėms mokamų išmokų dydis yra kruopščiai apskaičiuojamas iš anksto, siekiant užtikrinti išgyventi būtiną minimumą, Komisija galiausiai abejoja būtinybe vėliau nustatyti, ar tie pinigai nėra naudojami kitiems tikslams. Jos nuomone, galima būtų taikyti švelnesnes priemones, kaip antai reikalavimą, kad valstybės narės kruopščiai vykdytų įsipareigojimus teikti reglamento 8 straipsnyje nurodytą informaciją. Be to, Komisija pažymi, kad Junginėje Karalystėje leidimo, atrodo, nereikia norint apeliantėms mokėti bet kokį užmokestį už darbą, nors logiškai mąstant lėšų šaltinis neturėtų būti reikšmingas taikant reglamente numatytus draudimus.

61. Todėl, norint atsakyti į pateiktą klausimą, Teisingumo Teismui reikia nustatyti, ar, kaip tvirtina *Treasury*, Jungtinės Karalystės kompetentingos institucijos, mokėdamos išmokas apeliantėms, gaunamas sumas naudojančioms, *inter alia*, savo sutuoktiniams paremti natūra, tiesiogiai arba netiesiogiai suteikia lėšų sąraše nurodytam asmeniui arba jo naudai, taip nesilaikydamos reglamento 2 straipsnyje nustatytų draudimų, ar, kaip tvirtina apeliantės pagrindinėje byloje ir

kaip, regis, mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, minėti mokėjimai nepatenka į šio straipsnio taikymo sritį.

62. Prieš pradėdamas nagrinėti nuostatos turinį pirmiausia privalau paaiškinti jos taikymo sritį *ratione personae* bei galimą poveikį asmenims, neįtrauktiems į reglamento priede pateiktą sąrašą.

63. Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia pažymėti, kad, siekdama įgyvendinti Saugumo Tarybos rezoliucijose numatytas priemones, Bendrija rėmėsi reglamentu, kuris turi tiesioginį poveikį ir yra vienodai taikytinas visiems asmenims ir subjektams, įsteigtiems Bendrijos teritorijoje. Taigi Reglamento Nr. 881/2002 2 straipsnis, kuriuo nustatomas draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti lėšų ar ekonominių išteklių sąraše nurodytiems asmenims, taip pat juos teikti tokių asmenų naudai, yra privalomas visiems, kas galėtų atlikti tokius veiksmus. Todėl, kalbant apie nagrinėjamą bylą, ir apeliantės, ir atitinkamas išmokas mokančios įstaigos privalo laikytis minėto draudimo, jei tenkinamos jo taikymo sąlygos.

64. Pažymėtina, kad savo Sprendime *Bosphorus*[17] Teisingumo Teismas, viena vertus, pareiškė, kad siekiamų tikslų svarba, kai priimama nuostata dėl sankcijų siekiant įgyvendinti privalomas Saugumo Tarybos rezoliucijas[18], gali pateisinti „neigiamas, net jei jos esminės, pasekmes“, padarančias „žalos asmenims, kurie visiškai neatsako už padėtį, dėl kurios imtasi sankcijų“[19], ir, kita vertus, priminė, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pagrindinės teisės, kuriomis remiasi ieškovas nacionaliniame procese, dėl kurio buvo priimtas minėtas sprendimas, „nėra absoliučios, ir naudojimasis jomis gali būti apribotas remiantis Bendrijos bendrojo intereso tikslais“[20]. Pažymėtina, kad nors vėlesniuose Teisingumo Teismo sprendimuose, pradedant *Kadi*[21], gerokai daugiau dėmesio skiriama pagrindinių teisių apsaugai, juose vis dėlto nėra ginčijamas principas, kad teisės aktas, nustatantis sankcijas, pavyzdžiui, kokios nagrinėjamos sprendime *Bosphorus* bei šioje byloje, gali turėti pasekmių ne tik tiems asmenims, kuriems jame numatytos sankcijos yra skirtos.

17 — 15 išnašoje minėtas sprendimas.

18 — Šiuo atveju – 1993 m. balandžio 26 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 990/93 dėl prekybos tarp Europos ekonominės bendrijos ir Jugoslavijos Federacinės Respublikos (Serbijos ir Juodkalnijos) (OL L 102, p. 14).

19 — Žr. sprendimo 22 ir 23 punktus.

20 — Žr. 15 išnašoje minėto Sprendimo *Bosphorus* 21 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

21 — Minėtas 13 išnašoje. Žr. naujausią 2009 m. gruodžio 3 d. Sprendimą *Hassan prieš Tarybą ir Komisiją*, (C-399/06 P ir C-403/06 P, Rink. p. I-11393).

65. Galima daryti išvadą, kad net jei apeliantės pagrindinėje byloje nėra išvardytos reglamento priede pateiktame sąraše ir net jeigu nėra laikytinos pavojingomis, kaip jame nurodyti asmenys, vien dėl to, kad yra susituokusios ir gyvena su jame nurodytais asmenimis, jos vis dėlto gali nukentėti dėl reglamento 2 straipsnyje numatytų draudimų taikymo.

66. Galiausiai reikia turėti omenyje, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką pagrindinių teisių suvaržymai, kurie gali būti pateisinami viešojo intereso tikslais, kaip antai kovos su tarptautiniu terorizmu, vis dėl to siekiamo tikslo atžvilgiu neturi tapti neproporcingu bei neleistinu kišimusi, iš esmės pažeidžiančiu šios garantuojamos teisės esmę[22].

67. Taigi, jei daroma išvada, kad objektyvios draudimų pagal reglamento 2 straipsnį taikymo nagrinėjamoms išmokoms sąlygos yra tenkinamos ir kad joms mokėti būtinas leidimas, kaip numatyta 2a straipsnyje, tokio leidimo gavimo iš Jungtinės Karalystės kompetentingų institucijų sąlygos neturi pažeisti minėto proporcingumo principo. Šiuo požiūriu reikia paisyti ne tik apeliančių teisės į nuosavybės apsaugą, bet taip pat jų teisės į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą[23].

68. Tačiau šio klausimo nenagrinėsiu iš esmės, nes šioje byloje Teisingumo Teismo neprašoma priimti sprendimo dėl šio principo galimo pažeidimo.

2. Reglamento Nr. 881/2002 2 straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo aprėptis

69. Pradedant analizuoti reglamento 2 straipsnio 2 dalį, pirmiausia reikėtų išaiškinti joje nustatyto draudimo taikymo sritį, kad būtų galima spręsti, ar šis draudimas galioja pagrindinės bylos aplinkybėmis.

22 — Žr. 13 išnašoje minėto Sprendimo Kadi 354 ir paskesnius punktus.

23 — Šios teisės klausimu žr., inter alia, 2006 m. birželio 27 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą* (C-540/03, Rink. p. I-5769); 2002 m. liepos 11 d. Sprendimą *Carpenter* (C-60/00, Rink. p. I-6279) ir 2003 m. rugsėjo 23 d. Sprendimą *Akrich* (C-109/01, Rink. p. I-9607).

70. Šiuo požiūriu pirmiausia pažymėtina, kad pagrindinėje byloje nekyla klausimas dėl apeliantėms mokamų išmokų priskyrimo „lėšų“ kategorijai. Kitaip tariant, mokėdamos apeliantėms pinigus kaip socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokas mokančiosios įstaigos suteikia joms lėšų reglamento 1 straipsnio 1 dalies prasme, tačiau ne „ekonominių išteklių“ 1 straipsnio 2 dalies prasme.

71. Vis dėlto reikia pažymėti, kad, sprendžiant iš rašytinių pareiškimų, nagrinėjamos sumos yra mokamos į apeliančių vardu atidarytas einamąsias banko sąskaitas arba laikomos *Treasury* jų vardu ir naudai. Tai panaikina galimybę, kad mokant išmokas apeliantėms lėšos galėtų būti *tiesiogiai* teikiamos jų sutuoktiniams, išvardytiems reglamento I priede pateiktame sąraše.

72. Man taip pat neatrodo, kad mokančiosios įstaigos *netiesiogiai* suteikia lėšų sąraše nurodytiems asmenims, mokėdamos nagrinėjamas išmokas apeliantėms, kai net nėra jokio pagrindo manyti, kad apeliantės perduos visą ar dalį šios sumos sutuoktiniams. Iš tikrųjų šios sumos yra mokamos apeliantėms ir jomis negalėtų pasinaudoti sutuoktiniai, nebent jas jiems perduotų apeliantės. Beje, nagrinėjant bylą įvairių instancijų nacionaliniuose teismuose, įskaitant prašymą priimti prejudicinį sprendimą priėmusį teismą, niekada nebuvo ginčijamas faktas, kad apeliantės to nepadarė. Be to, vargu ar net verta paminėti tai, kad toks perdavimas reikštų reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo suteikti lėšų sąraše nurodytiems asmenims pažeidimą, o apeliantėms, neturinčioms leidimo pagal reglamento 2a straipsnį, grėstų sankcijos, numatytos reglamentą įgyvendinančiuose nacionalinės teisės aktuose.

73. Tiesą sakant, *Treasury* tvirtinimas, kad mokant nagrinėjamas išmokas apeliantėms reikia taikyti leidimo reikalavimą, grindžiamas ne tiek jos įsitikinimu, jog visada egzistuoja galimybė, nors ir nedidelė, kad apeliantės leis šiomis sumomis naudotis savo sutuoktiniams, kiek faktu, jog šios sumos yra apeliančių naudojamos šeimų, įskaitant sutuoktinius, išlaidoms padengti. *Treasury* nuomone (kuriai pritarė pirmosios instancijos ir apeliacinis teismas), nors socialinio draudimo institucijos, mokėdamos išmokas apeliantėms, tiesiogiai ar netiesiogiai neteikia lėšų jų sutuoktiniams, jos vis dėlto *suteikia lėšų jų naudai*, kaip nurodyta reglamento 2 straipsnio 2 dalyje.

74. Todėl išaiškinimo klausimas yra susijęs su reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo suteikti lėšų sąraše nurodyto asmens naudai aprėptimi. Taigi, norint pateikti atsakymą nacionaliniam teismui, reikia nustatyti, ar, kaip tvirtina atsakovas pagrindinėje byloje, nagrinėjamą draudimą reikia suprasti plačiai, t. y. kaip taikytiną bet kokiai sumai, iš kurios naudos gali turėti sąraše nurodytas asmuo, ar jį reikėtų suprasti siauriau, kaip siūlo apeliantės ir nacionalinis teismas.

75. Todėl aš ypač norėčiau pabrėžti, kad priešingas aiškinimas, siūlomas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo bei pagrindinės bylos ginčo šalių ir pateiktas šioje byloje, kyla iš nagrinėjamos nuostatos redakcijos anglų kalba: „no funds shall be made available, directly or indirectly, to, or for the benefit of, a natural or legal person, group or entity designated by the Sanctions Committee and listed in Annex I“.

76. Šiuo klausimu norėčiau priminti, kad remiantis nusistovėjusia teismų praktika Bendrijos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į tekstus įvairiomis kalbomis[24]; negalima remtis tik vienoje iš kalbinių versijų pavartota šios nuostatos formuluote arba šiuo atžvilgiu teikti jai pirmenybę kitų kalbinių versijų atžvilgiu. Toks požiūris būtų nesuderinamas su reikalavimu vienodai taikyti Bendrijos teisę[25].

77. O pažodinė 2 straipsnio 2 dalies reikšmė nėra aiški, nes įvairiose kalbinėse versijose vartojamos skirtingos formuluotės.

78. Jungtinė Karalystė tvirtina, kad jos siūlomas aiškinimas, pagal kurį sąraše nurodytam asmeniui natūra teikiama parama patenka į reglamento taikymo sritį, grindžiamas 2 straipsnio 2 dalyje daromu skirtumu tarp

24 — 1967 m. gruodžio 5 d. Sprendimas *van der Vecht* (19/67, Rink. p. 445); 1969 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Stauder* (29/69, Rink. p. 419, 3 ir 4 punktai); 1979 m. liepos 12 d. Sprendimas *Koschiniske* (9/79, Rink. p. 2717, 6 punktas); 1982 m. spalio 6 d. Sprendimas *Cilfit ir kt.* (283/81, Rink. p. 3415, 18 punktas); 1990 m. kovo 27 d. Sprendimas *Cricket St Thomas* (C-372/88, Rink. p. I-1345, 19 punktas) ir 2008 m. balandžio 3 d. Sprendimas *Endendijk* (C-187/07, Rink. p. I-2115, 22 punktas).

25 — Žr. 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Institute of the Motor Industry* (C-149/97, Rink. p. I-7053, 16 punktas) ir minėto Sprendimo *Endendijk* 23 punktą.

suteikimo asmenims ir *suteikimo jų naudai*[26]. Kaip tvirtina ši vyriausybė, kad frazė „jų naudai“ netaptų bereikšme, jos negalima aiškinti kitaip nei taikytinos tokioms situacijoms, kokia nagrinėjama šioje byloje, kai lėšos nėra *suteikiamos* sąraše nurodytiems asmenims, bet jie vis tiek gali jomis pasinaudoti gaudami paramą natūra.

79. Šis aiškinimas gali tikti visoms kalbinėms versijoms (kaip antai olandų, švedų, suomių ir vengrų), kuriose, kaip ir anglų k. versijoje, vartojamas vienas veiksmažodis – „suteikti“, uždraudžiant lėšų teikimą sąraše nurodytiems asmenims arba „jų naudai“. Tačiau praktiškai visose kitose kalbinėse versijose yra aišku, kad prieveiksmiai „tiesiogiai ar netiesiogiai“ apibūdina ir lėšų suteikimą sąraše nurodytiems asmenims, ir suteikimą „jų naudai“; dėl to atrodo, kad pagal šią nuostatą draudžiama suteikti lėšų tokiems asmenims (tiesiogiai ar netiesiogiai) arba „jų naudai“ (tiesiogiai ar netiesiogiai).

80. Todėl jei kompetentingos įstaigos mokėtų išmokas apeliantėms, tai būtų laikoma *netiesioginiu* lėšų suteikimu apeliančių sutuoktinių *naudai.*

81. Jungtinės Karalystės požiūris, regis, grindžiamas reglamento 2 straipsnio 2 dalies romanų kalbų versijomis, kuriose „suteikimas asmenų naudai“ išreiškiamas kitokiomis sąvokomis, draudžiant ne lėšų teikimą tokiems asmenims, o lėšų „naudojimą jų naudai“[27]. Todėl draudimo taikymo sritis pagal šią nuostatą apimtų ne tik lėšų *suteikimą* į sąrašą įtrauktam asmeniui, bet netgi bet kokį tų lėšų *naudojimą*, iš kurio toks asmuo gali gauti naudos. Tačiau, nors visose minėtose kalbinėse versijose prieveiksmiai „tiesiogiai ar netiesiogiai“ aiškiai vartojami kalbant apie draudimą „suteikti lėšas“ sąraše nurodytiems asmenims, to paties negalima pasakyti apie „lėšų naudojimo“ tokių asmenų „naudai“ draudimą. Todėl, remiantis minėtomis versijomis, atrodytų, kad draudimas netaikytinas nagrinėjamam išmokų mokėjimui apeliantėms, kadangi toks mokėjimas negali būti laikomas „netiesioginiu“ lėšų „naudojimu“ sąraše nurodytų asmenų naudai.

26 — Išskirta mano.

27 — Prancūzų k. – „utilisé au benefise“; ispanų k. – „utilizar en beneficio“; portugalų k. – „utilizados em benefíci“; rumunų k.– „utilizat în beneficiul“.

82. Pažodinį 2 straipsnio 2 dalies aiškinimą dar labiau apsunkina tai, kad kai kuriose kitose reglamento kalbinėse versijose, nors ir naudojančiose specialų terminą *suteikimui asmenų naudai* išreikšti, vietoj veiksmažodžio „naudoti“ pasirinktas kitas veiksmažodis, reikalaujantis kitokio išaiškinimo. Pavyzdžiui, tai pasakytina apie versiją italų kalba, kurioje draudžiama lėšas „suteikti“ (*stanziare*) sąraše nurodytų asmenų naudai. Šis žodis, reiškiantis „sumos skyrimą tam tikram tikslui“, čia reikštų, kad nagrinėjama nuostata draudžiama situacija atsiranda jau vien mokant išmokas apeliantėms (kurios jas panaudos savo vyrų naudai), nepaisant to, ar prieveiksmiai „tiesiogiai ar netiesiogiai“ apibūdina ne tik *teikimą asmenims*, bet ir *teikimą asmenų naudai*. Savo ruožtu svarstoma nuostata vokiečių kalba siekiama nustatyti bendrą draudimą lėšomis „suteikti naudos“ („zugute kommen“) sąraše nurodytam asmeniui ir nesudaro galimybės tvirtinti arba neigti, kad prieveiksmiai „tiesiogiai ar netiesiogiai“ apibūdina šį veiksmažodį. Taip paliekama galimybė nuostatą aiškinti iš 2 straipsnio 2 dalies taikymo srities pašalinant atvejus, kai lėšos netiesiogiai „suteikia naudos“ sąraše nurodytam asmeniui, kaip ir atsitiko šioje byloje.

83. Atsižvelgdamas į ką tik aprašytus reikšmingus skirtumus tarp įvairių reglamento kalbinių versijų, sąlygojančių labai įvairų išaiškinimą, manau, jog pažodinis 2 straipsnio aiškinimas nėra naudingas bandant nustatyti konkrečią reglamente įtvirtintų draudimų aprėptį, taigi būtina šią nuostatą išnagrinėti atsižvelgiant į kontekstą bei taisyklių, kurių dalis jis yra, tikslus[28].

84. Visų pirma, kadangi reglamentas buvo priimtas siekiant įgyvendinti Saugumo Tarybos rezoliuciją, būtina atsižvelgti į šios rezoliucijos formuluotę bei tikslus[29].

85. Pagal Rezoliucijos 1390 (2002) 2 straipsnio a punktą „lėšas ir kitą finansinį turtą ar ekonominius išteklius“ draudžiama „tiesiogiai ar netiesiogiai“ teikti į 3 punkte nurodytą

28 — Šiuo klausimu žr. 1977 m. spalio 27 d. Sprendimą *Bouchereau* (30/77, Rink. p. 1999, 14 punktas); 1983 m. lapkričio 17 d. Sprendimą *Merck* (292/82, Rink. p. 3781, 12 punktas); 1985 m. kovo 28 d. Sprendimą *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (100/84, Rink. p. 1169, 17 punktas); 24 išnašoje minėto Sprendimo *Cricket St Thomas* 18–19 punktus; 1991 m. spalio 17 d. Sprendimą *Komisija prieš Daniją* (C-100/90, Rink. p. I-5089, 8 punktas); 1995 m. spalio 17 d. Sprendimą *Leifer ir kt.* (C-83/94, Rink. p. I-3231, 22 punktas) ir 24 išnašoje minėto Sprendimo *Endendijk* 23 punktą.

29 — Žr. 15 išnašoje minėto Sprendimo *Bosphorus* 13–14 punktus; 11 išnašoje minėto Sprendimo *Möllendorf* 68 punktą ir 13 išnašoje minėto Sprendimo *Kadi* 297 punktą.

sąrašą įtrauktų asmenų naudai[30]. Todėl tokį ypač bendrą draudimą reikia suprasti kaip apskritai neleidžiantį suteikti lėšų, turto ar ekonominių išteklių asmenims, nurodytiems 3 punkte minimame sąraše, siekiant neleisti jiems iš to turėti bet kokios naudos[31].

86. Atsižvelgiant į kovos su tarptautiniu terorizmu tikslus, kurių siekiama nagrinėjama rezoliucija, minėtą draudimą vis dėlto reikia suprasti kaip skirtą neleisti sąraše nurodytiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais *teroristiniais tikslais*. Tokį aiškinimą, kurį, beje, sustiprina rezoliucijos 2 straipsnio a punkto versija prancūzų kalba, pagal kurią draudimu suteikti lėšų sąraše nurodytų asmenų „naudai“ siekiama jiems neleisti naudoti tokias lėšas „pour les fins qu'ils poursuivent“, patvirtina ir 2008 m. birželio 30 d. Saugumo Tarybos rezoliucija 1822 (2008), kurioje, 1 straipsnio a punkte paminėjus Rezoliucijos 1390 (2002) 2 straipsnio a punkte nustatytus draudimus, teigiama, kad atitinkami draudimai taikytini „visų rūšių finansiniams ir ekonominiams ištekliams <...> *naudojamiems teikiant paramą Usamai bin Ladenui, Al-Qaida tinklui ir Talibanui*“[32].

87. Taigi iš reglamento 2 straipsnio 2 dalies išaiškinimo, tinkamai atsižvelgiant į Rezoliucijos 1390 (2002) tikslus ir išnagrinėjus įvairių kalbinių versijų formuluotes, paaiškėja, kad minėta nuostata siekiama kontroliuoti įvairius būdus, kuriais į sąrašą įtraukti asmenys gauna lėšų, suteikiant draudimui, kuriuo trukdoma tokiems asmenims tiesiogiai ar netiesiogiai įgyti galimybę disponuoti atitinkamoms lėšoms, kuo platesnę taikymo sritį ir taip užkirsti kelią tokių lėšų panaudojimui terorizmo tikslais. Be to, šio klausimu Teisingumo Teismas Sprendime *Kadi*[33] konstatavo, kad Reglamento Nr. 881/2002 „esminis tikslas ir dalykas yra kovoti su tarptautiniu terorizmu, pirmiausia atkirsti jo finansinius išteklius įšaldant asmenų ir subjektų, įtariamų dalyvaujant su juo susijusioje veikloje, lėšas ir ekonominius išteklius“.

88. Todėl man atrodo, jog *Treasury* klysta tvirtindama, kad rezoliucijos (ir reglamento) tikslas yra atimti iš į reglamento I priede pateiktą sąrašą įtrauktų asmenų bet kokią ekonominę paramą. Minėtuose teisės aktuose nustatyti draudimai yra iš tiesų suformuluoti plačiai, tačiau jie taikytini tik tuomet, kai

30 — Anglų k. – „made available ... for such person's benefit“; ispanų k. – „pongan ... a disposición de esas personas“; prancūzų k. – „rendus disponibles ... pour les fins qu'ils poursuivent“.

31 — Žr. 14 išnašoje minėto Sprendimo *Möllendorf* 56 punktą.

32 — Žr. rezoliucijos 4 punktą, išskirta mano.

33 — Žr. 13 išnašoje minėto sprendimo 169 punktą.

tuo siekiama neleisti atitinkamiems asmenims naudotis savo lėšomis ir ekonominiais ištekliais terorizmo tikslais arba tiesiogiai ar netiesiogiai gauti lėšų ar ekonominių išteklių iš trečiųjų asmenų, kurie būtų panaudoti siekiant tokių tikslų.

89. Todėl esu linkęs pritarti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo abejonėms dėl to, ar iš tikrųjų įmanoma frazę „teikti ... naudai“, vartojamą reglamento 2 straipsnio 2 dalyje, aiškinti, kaip įtraukiančią į jos taikymo sritį lėšų, kurias galima panaudoti sąraše nurodyto asmens esminėms išlaidoms apmokėti, mokėjimą *trečiosioms šalims*. Tiesą sakant, sunku įsivaizduoti, kaip išmokų, kuriomis siekiama patenkinti šeimos poreikius ir faktiškai tam ir naudojamų pagal taisykles, leidžiančias sąraše nurodytam asmeniui iš to gauti tik naudą natūra, skyrimas gali sukelti riziką, kad šios lėšos bus neteisėtai panaudotos teroristinei veiklai. Tai dar sunkiau įsivaizduoti konkrečiomis šios bylos aplinkybėmis, nes apeliantės gauna kuklią sumą, kruopščiai apskaičiuotą iš anksto, užtikrinant, kad jos gautų tik tai, kas griežtai būtina jų šeimai išgyventi.

90. Dėl išdėstytų priežasčių manęs neįtikino Jungtinės Karalystės posėdyje pateiktas argumentas,[34] kurį, mano nuomone, niekais paverčia per didelis formalizmas. Iš tiesų, kaip tvirtina minėta vyriausybė, nagrinėjamos išmokos, suteikiamos reglamento I priede nurodyto asmens šeimai ir apskaičiuojamos pagal visos šeimos poreikius, yra dėl savo *pobūdžio* ir nepriklausomai nuo faktinio panaudojimo skirtos suteikti naudą tokiam asmeniui. Tačiau taip pat negalima paneigti, jog tokių išmokų *paskirtis, neatsižvelgiant į tai, kaip jos bus panaudotos*, yra aprūpinti šeimą, kuriai jos skiriamos, tik pragyventi būtinomis lėšomis ir kad skiriama suma yra atitinkamo dydžio. Kitaip tariant, nauda, kurią siekiama suteikti tomis išmokomis jų gavėjams ir kurią iš tikrųjų gauna apeliančių pagrindinėje byloje sutuoktiniai, tėra ne daugiau nei joms ir jų šeimoms pragyventi reikalingos lėšos. Todėl tokių išmokų mokėjimo sąraše nurodyto asmens šeimos nariui įtraukimas į reglamento 2 straipsnio 2 dalies taikymo sritį tokiomis, kaip antai šios bylos, aplinkybėmis, kai galima neabejoti, kad atitinkamos sumos nebus suteiktos sąraše nurodytam asmeniui, yra nepateisinamas, atsižvelgiant į reglamento ir rezoliucijų, kurias siekiama įgyvendinti reglamentu, tikslą – kovoti su tarptautiniu terorizmu, atkertant teroristus nuo jų finansavimo šaltinių. Beje, tokia išvada dera su įsipareigojimu apsaugoti apeliančių teisę į pagarbą jų šeimos gyvenimui.

34 — Žr. 44 punktą.

91. Norėčiau pridurti, kad platus reglamento 2 straipsnio 2 dalyje vartojamos frazės „jų naudai“ aiškinimas, siūlomas Jungtinės Karalystės ir Komisijos (kuri mano, kad leidimas yra reikalingas visada, kai socialinio draudimo ar socialinės paramos išmokos yra mokamos sąraše nurodyto asmens sutuoktiniui, nes tokios lėšos yra arba gali būti panaudotos paramai natūra sąraše nurodytam asmeniui teikti), kelia pavojų, kad reglamento taikymo sritis bus išplėsta iki begalybės, t. y. logiškai mąstant, į ją patektų ne tik beveik visi piniginiai mokėjimai sąraše nurodyto asmens sutuoktiniui (kaip antai, atlyginimas ar aukos), bet ir visi atvejai, kuomet toks asmuo netiesiogiai turėtų naudos iš daugiau ar mažiau tiesioginių ryšių su į sąrašą neįtrauktais trečiaisiais asmenimis, su kuriais jis gyvena (sutuoktiniu, taip pat kitais šeimos nariais) arba su kuriais jį sieja ypatingi santykiai ar draugystė arba ekonominiai santykiai.

92. Taigi, remiantis išdėstytais argumentais, man regis, kad jokiu būdu negalima Jungtinės Karalystės institucijų apeliantėms mokamų socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokų laikyti „lėšų“ suteikimu į sąrašą įtraukto asmens naudai reglamento 2 straipsnio 2 dalies prasme.

93. Man taip pat atrodo, jog jokiu būdu negalima prekių ir paslaugų, kurias apeliantės natūra teikia savo vyrams, laikyti *ekonominiais ištekliais*, nurodytais reglamento 1 straipsnio 2 dalyje, ir dėl to manyti, kad minėtos institucijos, mokėdamos lėšas apeliantėms, galėtų netiesiogiai suteikti ekonominių išteklių sąraše nurodytam asmeniui arba jo naudai, taip pažeisdamos reglamento 2 straipsnio 3 dalyje nustatytus draudimus.

94. Iš tikrųjų nagrinėjamame reglamente ekonominiai ištekliai – tai „įvairios rūšies turtas, materialus ir nematerialus, kilnojamasis ir nekilnojamasis, kuris nėra lėšos, tačiau gali būti panaudotas lėšoms, prekėms įsigyti ar paslaugoms gauti“ (1 straipsnio 2 dalis). Remiantis šia apibrėžtimi, reglamento 2 straipsnio 3 dalyje nustatant draudimą suteikti ekonominių išteklių sąraše nurodytam asmeniui ar jo naudai, teigiama, kad draudimas yra taikytinas tik tuomet, kai lėšų suteikimas leistų sąraše nurodytam asmeniui „įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų“.

95. Šios sąlygos loginis pagrindas, atsižvelgiant į reglamente nustatytų draudimų paskirtį, kuri, kaip jau minėjau, yra kovoti su

tarptautiniu terorizmu, kontroliuojant įvairius finansavimo šaltinius, yra aiškus: jeigu iš „įvairios rūšies turto, materialaus ir nematerialaus, kilnojamojo ir nekilnojamojo“ negalima gauti lėšų, sąraše nurodytas asmuo nieko negali panaudoti terorizmo tikslais, todėl toks turtas nėra reglamente nurodyti ekonominiai ištekliai[35].

96. Iš tiesų nagrinėjamos nuostatos taikymo sritis Teisingumo Teismo sprendime *Möllendorf* buvo aiškinama labai plačiai[36], kaip pažymima kai kuriose šioje byloje pateiktose pastabose. Vis dėlto tuo atveju turtas, kuris buvo nacionalinio teismo nagrinėjamos bylos dalykas, aiškiai pateko „į šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies sąvoką *ekonominiai ištekliai*“, kadangi toks nekilnojamasis materialus turtas galėjo būti panaudotas įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų. Tačiau šioje byloje nagrinėjamu atveju kyla klausimas, ar iš tiesų įmanoma pirmo būtinumo prekes ar paslaugas, kuriomis apeliantės aprūpina savo sutuoktinius, laikyti ekonominiais ištekliais reglamento prasme.

97. Man taip pat akivaizdu, kad užtikrindamos nuomos už būstą bei mokesčių už naudojimąsi komunalinėmis paslaugomis mokėjimą apeliantės nesuteikia savo sutuoktiniams ekonominių išteklių, nes tokių išmokų jų sutuoktiniai negali panaudoti lėšoms ar prekėms įsigyti ar paslaugoms gauti[37]. Be to, kalbant apie apeliančių perkamas asmeninio naudojimo prekes savo sutuoktiniams, iš kurių jie galėtų turėti ekonominės naudos, manau, kad atsižvelgiant į šiuo atveju kuklias išmokų sumas, kurių vos pakanka šeimos esminiams poreikiams patenkinti, būtų nerealistiška manyti, kad šias prekes sąraše nurodytas asmuo galėtų parduoti siekdamas įgyti lėšų ar prekių arba gauti paslaugų, kurias panaudotų teroristinei veiklai finansuoti.

98. Todėl, panaudodamos gautas sumas pirmo būtinumo prekėms ar paslaugoms, kurios bus naudingos ir sutuoktiniams, pirkti, apeliantės nesuteikia ekonominių išteklių savo sutuoktiniams ar jų naudai reglamento

35 — Šiuo klausimu pažymėtina, kad išties reglamente iš „ekonominių išteklių“ kategorijos pašalintas turtas, iš kurio neįmanoma gauti lėšų, prekių ar paslaugų, tačiau to negalima pasakyti apie Rezoliuciją 1390 (2002), kurioje tokio skirtumo nedaroma ir, priešingai nei reglamente, nepateikiama jokia „ekonominių išteklių“ apibrėžtis.

36 — 14 išnašoje minėto sprendimo 46 punktas.

37 — Šiuo klausimu taip pat žr. dokumento „Geriausia ES veiksmingo ribojančių priemonių įgyvendinimo praktika“ (2008 m. balandžio 21 d. dokumentas 8666/08) 45, 48 ir 51 punktus.

prasme, nes iš šios paramos natūra neįmanoma įsigyti lėšų, prekių ar gauti paslaugų, kurios galėtų būti panaudotos vykdant teroristinę veiklą. Todėl kompetentingos institucijos, mokėdamos apeliantėms socialinio draudimo ir socialinės paramos piniginės išmokas, kurias jos gali panaudoti ir sutuoktinių esminiams poreikiams patenkinti, netiesiogiai neteikia ekonominių išteklių į sąrašą įtrauktiems asmenims arba jų naudai reglamento 2 straipsnio 3 dalies prasme.

99. Atsižvelgdamas į visus išdėstytus argumentus manau, jog mokėdamos apeliantėms socialinio draudimo ir socialinės paramos piniginės išmokas, kompetentingos institucijos nepažeidžia reglamente nustatytų draudimų.

100. Atsižvelgiant į šią išvadą, mano nuomone, negalima teigti, kad dėl tokio reglamento 2 straipsnio aiškinimo, pagal kurį nagrinėjamų išmokų mokėjimas nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį, 2a straipsnio nuostata dėl konkrečių išlygų tampa nereikalinga.

101. Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad, sprendžiant iš minėto straipsnio 1 dalies a punkto formuluotės, pagal kurią 2 straipsnyje numatytų draudimų išlygos gali būti leidžiamos „suinteresuoto fizinio arba juridinio asmens prašymu“, ši nuostata yra aiškintina plačiai, įtraukiant į asmenų, kuriems reikia gauti leidimą, ratą ne tik sąraše nurodytus asmenis, pageidaujančius turėti galimybę naudotis savo įšaldytais ištekliais, bet ir trečiuosius asmenis, kurie pageidauja tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti sąraše nurodytam asmeniui lėšų arba ekonominių išteklių arba numatyti lėšas ar skirti ekonominius išteklius tokio asmens naudai[38].

102. Vis dėlto negalima abejoti, kad reglamento 2a straipsnyje nustatytos leidimų taisyklės yra skirtos užkirsti kelią nebeįšaldytų ar leistinų minėto straipsnio 1 dalies a punkte išvardytoms išlaidoms apmokėti lėšų arba išteklių panaudojimui terorizmo tikslais. Atsižvelgdamas į šį tikslą manau, jog šios taisyklės taikytinos tik pervedimams, kuriais sąraše nurodytam asmeniui sudaromos galimybės *turėti* lėšų ir (arba) ekonominių išteklių ir nuspręsti juos panaudoti šioje nuostatoje minimoms išlaidoms padengti. Lėšų ar išteklių neteisėto panaudojimo pavojus iš tiesų egzistuoja, kai tokios lėšos *tiesiogiai ar netiesiogiai* suteikiamos sąraše nurodytam asmeniui, bet ne tuomet, kai tretieji asmenys

38 — Taip pat žr. prašymų dėl išlygų gaires, pateiktas 2008 m. dokumente „Geriausia ES veiksmingo ribojančių priemonių įgyvendinimo praktika“, kuriame nurodyta, jog „asmuo ar subjektas, pageidaujantis sąraše nurodytam asmeniui ar subjektui suteikti lėšų ar ekonominių išteklių, privalo kreiptis dėl leidimo“ (59 punktas).

prisiima tiesioginę atsakomybę už atitinkamas išlaidas.

103. Šioje byloje gaunamomis piniginėmis išmokomis gali naudotis ir teisę nuspręsti panaudoti jas namų ūkio išlaidoms turi *būtent trečiasis asmuo*. Be to, būtų pravartu turėti omenyje, kad, kaip matyti iš pagrindinės bylos dokumentų, faktas, kad nagrinėjamos sumos apeliančių nebuvo pervestos jų sutuoktiniams, nėra ginčijamas.

104. Galiausiai manęs neįtikina pirmosios instancijos bei apeliacinio teismo sprendimuose pateikti argumentai, kuriuos Jungtinė Karalystė panaudojo savo rašytinėse pastabose, jog toks reglamento 2 straipsnio 2 dalies aiškinimas, pagal kurį leidžiama trečiajam asmeniui prisiimti atsakomybę už į reglamento I priede pateiktą sąrašą įtraukto asmens esmines išlaidas, panaikina tokiam asmeniui būtinybę pasirūpinti šiomis išlaidomis pačiam ir leidžia jam kitais būdais įgytą turtą panaudoti siekiant terorizmo tikslų.

105. Tiesą sakant, nežinau, kaip į tą sąrašą įtrauktas asmuo galėtų įgyti tokio papildomo turto, atsižvelgiant į tai, kad jo lėšos ir (arba) ekonominiai ištekliai yra įšaldyti pagal reglamento 1 straipsnį, ir turint omenyje 2 straipsnyje tretiesiems asmenims nustatytus lėšų ir (arba) ekonominių išteklių įgijimo apribojimus, taikomus nesant specialaus leidimo pagal 2a straipsnį. Tai, kad trečiasis asmuo prisiima atsakomybę už į sąrašą įtraukto asmens esmines išlaidas, tereiškia, kad tokiam asmeniui nebereikia gauti leidimo naudotis savo paties lėšomis ir (arba) ekonominiais ištekliais (jeigu jis tokių turi) tokioms išlaidoms padengti, bet tai jam automatiškai nesudaro galimybės pasinaudoti turtu, kuris išlieka įšaldytas, arba gauti lėšų ir (arba) ekonominių išteklių iš trečiųjų asmenų, kuriuos būtų galima panaudoti teroristinei veiklai finansuoti. Žinoma, negalima visai paneigti tokios galimybės, kad tam tikrais veiksmais gali būti bandoma išvengti reglamente nustatytų draudimų, bet tai įmanoma net ir tretiesiems asmenims neprisiėmus atsakomybės už aptariamas išlaidas.

106. Be to, net jei tokiam atsakomybės prisiėmimui būtų taikomos leidimų taisyklės pagal reglamento 2a straipsnį, tai bet kuriuo atveju neišspręstų Jungtinės Karalystės įvardytų problemų. Šio straipsnio paskirtis yra būtent suteikti galimybę į reglamento I priede pateiktą sąrašą įtrauktiems asmenims įgyti išsilaikymui būtinų lėšų. Taigi, nepaisant leidimo buvimo ar nebuvimo, dėl trečiojo asmens veiksmų sąraše

nurodytam asmeniui nebereikėtų pačiam padengti savo esminių išlaidų, tad jis galėtų pažeisdamas reglamente nustatytus draudimus bet kokius įgytus išteklius skirti teroristiniams tikslams įgyvendinti. Be to, leidimų procedūros taikymas pagal reglamento 2a straipsnį net neužkirstų kelio tokiam pažeidimui ir nesumažintų jo tikimybės, nes šia nuostata siekiama tik sumažinti neteisėto nebejšaldytų lėšų ir (arba) išteklių panaudojimo riziką.

107. Kaip jau buvo keletą kartų minėta, šios bylos aplinkybėmis tokia rizika neegzistuoja nei abstrakčia forma, atsižvelgiant į atitinkamų išmokų pobūdį, kuriuo siekiama suteikti tik tai, kas būtina esminiams ją gaunančios šeimos poreikiams patenkinti, nei konkrečia forma, nes pagrindinėje byloje neginčijama, kad apeliantės neatiduoda gaunamų sumų savo vyrams, o tik teikia jiems paramą natūra.

VI — Išvada

108. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Teisingumo Teismui siūlau į *House of Lords* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip: 2002 m. gegužės 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 881/2002 2 straipsnio 2 dalis nėra taikytina pagrindinėje byloje nagrinėjamoms valstybės socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokoms, mokamoms į šio reglamento I priede pateiktą sąrašą įtraukto asmens sutuoktiniui, remiantis vien tuo, kad sutuoktinis gyvena su tuo asmeniu ir pasinaudos arba galės pasinaudoti tam tikra pinigų suma mokėdamas už prekes ir paslaugas, kuriomis naudosis arba iš kurių turės naudos ir minėtame sąraše nurodytas asmuo.